

JUSTITSMINISTERIET

Tryghed for butiksejere

En målrettet indsats mod gentagen og organiseret butikstyveri

20. november 2018

Indledning

I Danmark skal vi værne om vores erhvervsdrivende. Det skal være attraktivt at drive en købmand eller have et supermarked. Og de erhvervsdrivende i hele landet skal have gode rammevilkår at virke inden for.

For mange af os er den lokale købmand, tøjbutik og specialforretning en naturlig del af vores hverdag. Butikkerne er med til at styrke fællesskabet, binde lokalsamfundet sammen og skabe den nærhed og tryghed, der er altafgørende for et velfungerende Danmark.

Desværre bliver alt for mange butiksejere i dagens Danmark udsat for tyveri på daglig basis. De oplever, at de samme tyve igen og igen kommer og stjæler varer fra deres butikker – nogen gange helt åbenlyst, og tilsyneladende helt uden frygt for konsekvenserne.

Der er sågar eksempler på, at udenlandske tyvebander har rejst fra by til by i et planlagt og koordineret tyvetogt rettet mod særlige butikker.

Sidste år blev udenlandske statsborgere sigtet for knap 6.000 butikstyverier. Det svarer til 34 pct. af alle tilfælde. Næsten 1.000 af butikstyverierne blev begået af rumænere. Det er alt, alt for mange.

Tallene viser samtidig, at mange af butikstyvene begår butikstyveri gang på gang. Helt forståeligt skaber det store frustrationer hos de erhvervsdrivende og hos kunderne. Og det skaber utryghed hos borgerne.

Det vil vi på ingen måde acceptere. Derfor sætter vi nu ind over for butikstyveri med en række nye og målrettede initiativer.

Vi vil problemerne med organiseret og gentagen butikstyveri til livs. I de områder, der er særligt plaget af butikstyvene, styrker vi politiets indsats. Vi hæver bødestrafen, så gerningsmændene bliver straffet hårdere. Samtidig sætter vi ind mod hæleri – særligt på nettet – og mod omrejsende kriminelle, som er uønskede og intet har at gøre i Danmark.

Med dette udspil tager vi et vigtigt skridt mod organiseret butikstyveri. Vi stiller os bag de erhvervsdrivende. Vi siger stop til tyvebanderne.

Justitsminister Søren Pape Poulsen

Initiativerne

1. Hot spots - målrettet politiindsats mod butikstyveri
2. Hårdere straf for butikstyveri
3. Ny enhed mod udenlandske tyvebander og styrket fokus på udvisning
4. Styrket koordinering mellem myndigheder i kampen mod hæleri
5. Øget brug af hemmelige agenter i hælerisager
6. Mindre bureaukrati
7. Mulighed for lønindeholdelse i erstatningssager

1. Hot spots - målrettet politiindsats mod butikstyveri

Den enkelte butiksejer føler sig magtesløse, når grupper af kriminelle helt åbenlyst kommer ind fra gaden og stjæler fra deres butik. Butikstvene skaber samtidig stor utryghed blandt deres ansatte. Nogle butikker oplever endda, at de gentagne gange bliver opsøgt af de samme butikstve, som målrettet går efter bestemte varer.

Det sætter vi nu ind over for. Butiksejerne skal ikke stå alene med problemerne.

Derfor vil politiet næste år iværksætte en særlig indsats de steder, som er særligt plaget af butikstyveri. Konkret vil politiet på landsplan udvælge 5-10 såkaldte "hot spots", hvor der er udfordringer med butikstyverier.

I de særlige "hot spots" vil politiet have fokus på at forebygge butikstyveri, sikre målrettet patruljering og en hurtig og effektiv politiindsats, når der bliver begået et butikstyveri.

Ordningen vil blive udviklet i samarbejde med brancheorganisationerne på området og vil blive evalueret ved udgangen af 2019.

Samtidig vil Justitsministeriet styrke vejledningen af butikkerne, så det bliver mere tydeligt, hvordan de skelner mellem butikstyveri og butiksrøveri. Der er en række eksempler på, at tyven har en truende adfærd over for personale og kunder, men uden at fremsætte eksplicitte trusler eller være voldelig. F.eks. er der tilfælde, hvor en af gerningsmændene stiller sig ved kassen i en butik og siger til ekspedienten, at hans makker vil gå forbi uden at betale. Hvis der er tale om en underforstået trussel om vold, kan det være røveri, som vil blive straffet væsentlig hårdere end tyveri. En ny vejledning til butikkerne skal gøre det mere tydeligt, hvornår det er det ene eller det andet.

2. Hårdere straf for butikstyveri

Hvis en tyv i dag bliver taget på fersk gerning i færd med at stjæle et par flasker vin eller en kasse med slik til et par hundrede kroner, får tyven typisk en bødestraf på helt ned til 500 kroner.

Har tyven stjålet for varer til en værdi af f.eks. 4.800 kr., så er bødestraffen i dag blot 3.500 kr.¹ Det er ikke i orden over for de erhvervsdrivende, at bøden er lavere end værdien af det, som tyven har stjålet for.

Der skal være en tydeligere og mere markant konsekvens, når man bryder loven. Særligt i de tilfælde, hvor tyven gentager forbrydelsen.

Vi fordobler minimumsbøden for butikstyveri fra 500 kr. til 1.000 kr. og indfører et princip om, at en bøde for butikstyveri fremover altid skal være større end værdien af det, man har stjålet. Samtidig sørger vi for, at bødetaksterne hæves i gentagelsestilfælde.

I eksemplet med en vare til en værdi af 4.800 kr. vil bøden fremover være 6.000 kr. Og hvis man tidligere har begået butikstyveri, bliver bøden endnu højere.

Tabel 1. Nuværende og nye bødetakster for butikstyveri

Værdi (udsalgspris)	Gældende bødetakster	Forslag til nye bødetakster (1. gangstiltfælde)
- 1.000 kr.	Bøde svarende til det dobbelte af det stjålne værdi, dog mindst 500 kr.	Bøde svarende til det dobbelte af det stjålne værdi, dog mindst 1.000 kr.
1.000 kr. – 1.499 kr.	2.000 kr.	2.500 kr.
1.500 kr. – 2.999 kr.	2.500 kr.	4.000 kr.
3.000 kr. – 3.999 kr.	3.000 kr.	5.000 kr.
4.000 kr. – 4.999 kr.	3.500 kr.	6.000 kr.
5.000 kr. – 5.999 kr.	4.000 kr.	7.000 kr.
6.000 kr. – 6.999 kr.	4.500 kr.	8.000 kr.
7.000 kr. – 7.999 kr.	5.000 kr.	9.000 kr.

¹ Bødetaksterne forudsætter, at det stjålne er returneret, eller at der er betalt erstatning.

Mange begår butikstyveri igen og igen

Figur 2: Fældende strafferetlige afgørelser for butikstyveri i 2015-2016, fordelt efter gerningspersonens antal tidligere sådanne afgørelser.²

I 61 procent af de fældende strafferetlige afgørelser³ for butikstyveri har gerningspersonen tidligere modtaget en tilsvarende afgørelse for butikstyveri. I 19 procent af de fældende strafferetlige afgørelser har vedkommende mere end 10 tidligere sådanne afgørelser bag sig.

I 26 procent af de fældende strafferetlige afgørelser har gerningspersonen mere end 10 tidligere fældende strafferetlige afgørelser for berigelseskriminalitet, herunder tiggeri.

² Kilde: Danmarks Statistik

³ Herunder og i det følgende inkluderer denne betegnelse alle fældende strafferetlige afgørelser for forhold vedrørende butikstyveri, hvilket vil sige såvel hoved- som biforhold.

3. Ny enhed mod udenlandske tyvebander og styrket fokus på udvisning

Udenlandske tyvebander er uønskede i Danmark. De har intet at gøre her. Derfor skal der sættes fokuseret ind mod dem. Vores butiksejere skal ikke udsættes for planlagte og koordinerede tyveriforsøg fra udenlandske tyvebander.

I dag er det muligt at udvise kriminelle enten administrativt eller ved dom. Det er vigtigt at sikre, at reglerne bliver udnyttet fuldt ud, så flest mulige udenlandske kriminelle udvises med det samme, når de bliver taget i at begå kriminalitet.

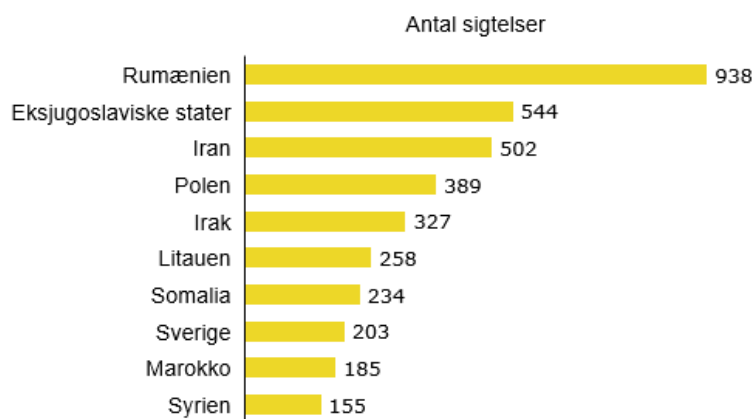
I forbindelse med at bødestrafen for butikstyveri bliver skærpet, vil det derfor blive præciseret i lovgivningen, at der i videst muligt omfang bør ske udvisning – også i førstegangstilfælde.

Rigspolitiet er samtidig ved at etablere en ny enhed, der skal styrke politiets efterforskning af sager om omrejsende kriminelle grupper. Det vil blive et vigtigt fokusområde for enheden at bekæmpe organiseret butikstyveri og anden berigelseskriminalitet begået af omrejsende kriminelle grupper.

Mange udenlandske butikstyve

34 procent af politiets sigtelser for butikstyveri i 2017 var rettet mod udenlandske statsborgere. Personer fra Rumænien topper listen over, hvor de udenlandske kriminelle kommer fra.⁴

Figur 3: Antal sigtelser for butikstyveri i 2017, fordelt efter gerningspersonens nationalitet.

I 15 procent af de fældende strafferetlige afgørelser for butikstyveri har gerningsmanden ikke permanent ophold i Danmark. Blandt de butikstyve, der har et personnummer og permanent ophold i Danmark, er 72 procent etniske danskere, 21 procent er indvandrere og 7 procent er efterkommere.⁵

⁴ Kilde: Rigspolitiet, POLSAS (dynamiske tal)

⁵ Kilde: Danmarks Statistik

4. Styrket koordinering mellem myndigheder i kampen mod hæleri

Mange butiksejere oplever, at det særligt er let-omsættelige varer, der bliver stjålet fra deres butikker. Det kan være alkohol, chokolade, kaffe og energidrikke. Butikkerne sætter særlige klistermærker på deres chokoladebarer og fjerner lågene på deres kaffe for at undgå, at varerne bliver solgt videre i kiosker og lignende.

Der findes ikke konkrete oplysninger om, i hvilket omfang tyvekoster fra butikstyveri bliver videregivet i kiosk miljøet. Men det er tydeligt, at der derfor er behov for at skabe klarhed over problemets omfang og sætte ind over for det.

Derfor vil politiet, Fødevarestyrelsen og Skattestyrelsen i fællesskab iværksætte fem større, målrettede aktioner i kiosk miljøet i løbet af 2019.

Her vil myndighederne i fællesskab undersøge, om de udvalgte kiosker overholder reglerne, og sætte målet ind over for videresalg af hælervarer fra butikstyveri.

Kontrolaktionerne skal være med til at give et billede af, hvordan billedet tegner sig i kiosk miljøet, og om der er behov for en styrket indsats på området.

5. Øget brug af hemmelige agenter i hælerisager

I disse år flytter mere og mere kriminalitet over på internettet. Det gælder også hæleri. Omtrent en tredjedel af de hælervarer, som danskerne tilbydes, formidles via internettet⁶. Og alt tyder på, at det bliver et større og mere omfangsrigt problem fremover.

Når tyvekoster bliver videresolgt på sociale medier, kan det dog i dag være svært for politiet at opklare forbrydelsen, fordi den typisk foregår i lukkede fora på nettet, og gerningsmændene bruger falske profiler.

Derfor vil vi nu give politiet flere redskaber til at efterforske sager om kriminalitet på internettet. Konkret skal politiet have bedre adgang til at bruge *hemmelige agenter* i sager om f.eks. hæleri.

Det vil kunne hjælpe politiet med at opklare sager om hæleri, da de vil kunne foregive at ville købe hælervarer og på den måde få fat i oplysninger om gerningsmandens identitet.

I dag er det kun en mulighed, hvis efterforskningen vedrører en lovovertrædelse med en straffesamme på 6 år eller derover. Det er kun tilfældet for hæleri af særlig grov beskaffenhed, og derfor kan politiet i dag som udgangspunkt kun anvende hemmelige agenter i de groveste sager om hæleri.

⁶ Kruize, Peter 2016: "Det danske hælermarked – estimer over hælervarer, omsætning, distributionskanaler og afsætningsmarkeder". Center for Kriminalitetsanalyse (s. 43)

6. Mindre bureaukrati

Som erhvervsdrivende kan det være vanskeligt at have et overblik over de forskellige regler og procedurer, man skal følge, når man skal håndtere episoder med butikstyveri.

Hvor må overvågningskameraerne sidde? Hvordan anmelder man et butikstyveri, og hvilke oplysninger skal man indberette?

Der er kort sagt alt for meget 'tyveribureaukrati'.

Vi vil fjerne tyveribureaukratiet og gøre det lettere at være erhvervsdrivende.

For det første vil politiet næste år have en ny digital anmeldelsesplatform klar, så butikstyveri fremover kan anmeldes digitalt. Platformen vil samtidig sikre, at de nødvendige oplysninger om tyveriet indhentes allerede i forbindelse med anmeldelsen, så de erhvervsdrivende ikke skal bruge tid på at fremskaffe informationer ad flere omgange. Den digitale selvbetjeningsløsning forventes at være klar i første halvdel af 2019.

For det andet vil Justitsministeriet præcisere reglerne for, hvornår erhvervsdrivende må sætte overvågning op omkring deres butik. I dag kan det være svært at vurdere, i hvilke tilfælde det er lovligt, og hvornår det ikke er lovligt. Med den nye præcisering vil det blive væsentligt lettere at finde ud af. Blandt andet vil der komme nogle klare retningslinjer for, hvor stort et område omkring butikken, som kameraet må overvåge.

Butiksejere kan efter ny lovændring dele billeder af butiksstyve med hinanden

Erhvervsdrivende fik tidligere på året bedre mulighed for at advare hinanden om røvere og tyveknighte. Det skete, da justitsministeren ændrede loven med opbakning fra et flertal i Folketinget, så det siden den 25. maj 2018 har været muligt for butikkerne at dele overvågningsbilleder med hinanden i et internt it-system.

7. Mulighed for lønindeholdelse i erstatningssager

Mange erhvervsdrivende oplever, at de må se langt efter at få udbetalt de penge, som tyven skal betale tilbage til dem efter et butikstyveri.

Hvis en butikstyv pågribes, uden at den stjålne vare leveres uskadt tilbage, skal tyven betale erstatning for de stjålne varer til ejeren af butikken. Hvis butikstyven ikke betaler frivilligt, kan ejeren få butikstyven dømt til at betale erstatning. Hvis butikstyven stadig ikke betaler, vil muligheden for at få pengene udbetalt afhænge af, om tyven ejer noget, som der kan gøres udlæg i. Hvis tyven ikke ejer noget, vil det i praksis være meget svært for butiksejeren at få pengene igen.

Det er uacceptabelt, at butiksejere har så svært ved at få deres penge igen fra en kriminel, der har stjålet fra dem.

Lønindeholdelse vil potentielt være et redskab til at sikre, at det skyldige beløb kan trækkes i løn eller lignende, så butiksejerne i praksis får flere erstatningskrav udbetalt.

Justitsministeriet vil derfor undersøge muligheden for at lønindeholde for private krav, herunder krav fra butikstyveri.

Dato

20.11.2018

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon

72 26 84 00

Email

jm@jm.dk

Foto

Colourbox